

Độc đáo buồn lòng, độc đáo thộc tởn, hay độc đáo ngoạn mục quay đi

Cách đây không lâu, chị Hương Vu, một người bạn của tôi trên facebook có viết một bài, ý hời hợt chẳng giới trẻ VN ngày nay quá hời hợt, và đó là nguồn cảm hứng cho bài viết sau đây của tôi.

Giới trẻ VN ngày nay, theo tôi, có một số vấn đề nổi bật như sau:

1/ Không độc đáo:

Tôi chưa bao giờ dám huênh hoang mình độc đáo, nhưng phải nhận ra rằng người độc đáo trong lớp và tôi hầu như chẳng có bao nhiêu. Khá nhiều người chấp chới, hoặc vốn dĩ không tranh. Có người hoàn toàn không độc gì cả, trừ sách giáo khoa ở trường. Tôi hỏi vì sao, họ có hàng trăm hàng ngàn lý do. Một người thì thích, họ không thích độc. Độc sách phải suy nghĩ, nhức đầu. Cảm sách lên chỉ chút chốc, nhìn một hồi là mất hứng. Bây giờ tôi thuyết nào có tiếng cũng được thành film, xem film sống động hơn. Bài viết này, không có thời gian. Hay đôi khi nguyên nhân chỉ đơn giản là họ chẳng tìm thấy lý do nào để độc.

Trong số những người có độc, khá nhiều trong số họ thường thích 1 số tác giả như Nguyễn Nhật Ánh, Marc Levy, Stephenie Meyer... Khi tôi nhìn qua danh sách nhà văn yêu thích của những người độc, những tên này xuất hiện rất nhiều lần. Tôi nhớ có một lần, vào giờ ra chơi tôi đang đọc một cuốn sách của Elfriede Jelinek thì một bạn học nói gì nghe nà đùa nà thớt, đọc cuốn sách đi, đọc ra vẻ trí thức nà?!

2/ Không có khả năng có duy độc lập:

Hiện nay tôi đang sống tại Na Uy, và trong trường trung học Na Uy tôi nhận ra một khác biệt rất lớn trong cách học văn. Giáo viên có thể đưa một cuốn sách, giao học bài tuôn độc xong 2, 3 chương và lên lớp thảo luận, sau khi đọc xong số viết 1 bài nêu quan điểm và nhận xét về cuốn sách và độc. Cũng có lúc học 1 số truyện ngắn hoặc đoạn trích trong sách. Thông thường, giáo viên giảng rất ít, chỉ yêu cầu học sinh ngồi trong nhóm thảo luận, rồi học sinh phát biểu ý kiến, phân tích, nhận xét, bình luận... Giáo viên chỉ hướng dẫn, công cụ, đặt câu hỏi, đôi khi tranh luận...

Đó là một khác biệt rất lớn, bởi bất kỳ ai học chương trình giáo dục của VN cũng đều quen với hình ảnh những giáo viên dạy văn thuyết giảng tuôn độc, độc cho viết và rất nhiều người chỉ bám bài theo giáo viên dòng, nghĩa là chỉ đi tìm đáp án trên víc có đưa ra đáp, chỉ tìm và lập luận như đã giảng hay không. Đa phần các thầy cô dạy văn xét điểm bằng cách bám theo

ý, và tôi biết có một số thay đổi cô cũng cảm nhận cách đo gang tay, bài dài để xem là phong phú hơn và để đi tìm cao hơn. Chính vì có sự 12 năm phổ thông để giáo dục theo lối đó, học sinh mới không năng phát biểu quan điểm của chính mình. Không chỉ vì có nói lên chỉ kiến, học mới không năng duy để lập.

Khi tôi học lớp 2, có một lần trong phát biểu của bạn. Tôi mở ra xem, trong máy trang để có một bài thơ của cô học phó. Nghe ngẫm xung quanh khen. Chỉ tôi nghĩ đến một câu của Einstein “A question that sometimes drives me crazy: am I or are the others crazy?” Phải chăng tôi là người có vấn đề? Bởi tôi nhận ra trong một đám, chỉ có tôi cảm thấy khi thay đổi câu trong bài thơ về người thay đổi do cô học phó viết:

“... Thay đổi là
Lòng là rồi theo phôi...”

Vài tháng trước tôi có đưa link cho một số người bạn xem clip của kênh Nguyễn Minh Trí tôi phát biểu tại Cuba: “Có người ví von, VN, Cuba như là trái đất sinh ra. 1 anh ở phía Đông. 1 anh ở phía Tây. Chúng ta thay nhau canh giữ hòa bình cho thế giới! Cuba thì VN ngủ, VN gác thì Cuba ngủ.” Lúc đó tôi đã nghĩ họ dễ người không dám bày tỏ kính với người lãnh đạo, nhưng rồi tôi nhận ra họ thực sự không thay đổi clip đó có gì buồn cười cả.

Học nhà thơ Tố Hữu. Ở đây tôi không muốn bàn chuyện chính trị, nên tôi không có ý định nói về khả năng, quan điểm chính trị, để riêng cũng như vấn đề nhân cách của ông Tố Hữu. Tôi chỉ xin trích câu thơ nổi tiếng của ông:

“Yêu biết mấy, nghe con tôi nói
Tiếng đau lòng con gọi Stalin!”

Như đúng sách vở, rất nhiều người cùng ca ngợi ông Tố Hữu qua 2 câu thơ này. Tôi chỉ muốn phép hỏi các vị, giữa con các vị bày bày tôi nói, và tiếng đau lòng con các vị gọi Hồ Chí Minh Đào hay Fidel Castro, các vị có ngừng trân trọng sự sống và tận hưởng như thế không?

Học câu:

“Thờ cha, thờ mẹ, thờ cha mẹ,
Thờ mình thì ông 1, thờ ông thì 10.”

Cũng là Tố Hữu. Cũng về Stalin. Trong cuốn “Đêm giữa ban ngày”, tác giả Vũ Thị Hiền đã trích 1 câu nói của cha mình là ông Vũ Đình Huân, để nói về thế hệ người đi trước như mình thì ông đã là khó làm rồi, làm gì có chuyện thờ ông người hơn chính mình. Nếu có ai nói thế cũng chỉ người nói thôi.

Và chính vì không có khả năng duy để lập, khá nhiều người trong giới trẻ không có khả năng tôn trọng quan điểm của người khác. Năm ngoái trên blog tôi có viết một bài về Marc Levy. Tôi không thích Marc Levy. Tôi viết về đi tìm và khuyến khích đi tìm trong những cuốn tôi đã đọc. Tôi cũng có viết, cuốn “Nếu em không phải một giấc mơ” là cuốn để đọc nhất trong 7 cuốn của Marc Levy đã xuất bản cho đến thời điểm đó. Ý của tôi cùng tôi chỉ không nghĩ tôi không thích, và không

3/ Chọn ý theo nhđng giá trđ o:

4/ Vô tâm, vô cā m:

Bên cạnh đó, rất nhiều người tôi biết vẫn hoàn toàn vô tâm và vô cảm. Khi tôi nói đến đau

bauxite tại Tây Nguyên, nhiều người tin rằng mình là trẻ con, không nên quan tâm tới những vấn đề như vậy, và họ tin rằng người lãnh đạo có cách gì quý, và biết mình đang làm gì. Rồi nhiều bạn học cũ của tôi hiện giờ vẫn còn chơi với tôi ở VN, nói tôi phải đừng như người khác và đi ra yêu nước. Theo định nghĩa của họ, tôi phải đừng, nhưng chuyên yêu nước, tôi không nghĩ họ yêu nước hơn tôi. Nhưng người học rồi giờ trí và nói chuyên chế quyền và an ninh lãnh thổ là chuyên nhà nước lo.

Nhưng tôi cũng không hoàn toàn trách họ. Tôi biết mình đang làm gì, và chấp nhận mọi hậu quả. Tôi đã mất mất sự nghiệp ở bạn, và người khác tôi có thêm mất sự nghiệp ở bạn khác. Tôi không hoàn toàn trách họ. Trách họ, nên giáo dục quá nặng nề khi họ chỉ dành phần lớn thời gian cúi mũi vào bài vở và chạy theo điểm số và thành tích. Chính tôi cũng đã học trong nước, và hiểu rõ hơn ai hết chương trình học nặng và căng thẳng như thế nào. Tôi chỉ bắt đầu viết về chính trị khi ra khỏi nước vì 2 lý do: (1) khi ở VN tôi không có nhiều thì giờ, (2) chỉ khi được đi, quan sát, trải nghiệm và so sánh, tôi mới nhận ra nhiều điều tôi đã không thấy khi còn ở trong nước, và các bài viết của tôi đều dựa trên những quan sát và kinh nghiệm của bản thân.

Bên cạnh nhà, họ không quan tâm cũng phải, họ không được khuyến khích quan tâm. Nhưng người trong gia đình muốn họ không nên dính vào chính trị, nguy hiểm. Nhưng người khác chỉ, không muốn họ có cái gì. Người khác cũng là. Ôi các em 16 tuổi, các em ăn chơi đàn đúm thì được, nhẩy nhót ngoài vũ trường thì được, rêu bia thu được lá thì được, bẻ bẻ ch và “sống thế” thì được, nhưng ai nói năng gì, nhưng nếu các em viết về chính trị thì khuyến các em nên dẹp đi, các em phải lo học, tuổi của các em là tuổi học.

Bài viết trên nói về mất sự lãng mạn khá nhiều trong giới trẻ chỉ không phải về lứa tuổi nam và áp đặt cho tất cả mọi người. Cám ơn vì đã đọc.